

BEOGRADSKIE NOVINE

Br. 44.

BEograd, utorak, 28. marta 1916.

dnevno u jutro. Ponedjeljkom poslige podne.

Prodaje se:

u Beogradu i u krajevinama zaposlenim od carsko i kraljevskih četa po cijeni od 61

u Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od . . . 8 hel.

izvan ovog područja . . . 12 "

Pretplata:
za 1 mjesec u Beogradu i u krajevinama zaposlenim od carsko i kraljevskih četa . . . K 1-50
u Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji . . . K 2-40
izvan ovog područja . . . K 3-

Oglas po cijeniku.

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. 10. Telefon broj 67.
Uprava, primanje oglasa i pretplate: Čubrina ul. 3. Telefon broj 25.

Godina II.

RATNI IZVJEŠTAJI.

Izvještaj austro-ugarskog generalnog stožera.

L. B. Beč, 27. marta.

Zvanično se javlja:

Rusko bojište:

Nema ničeg novog.

Talijansko bojište:

Juče je bilo žestoke borbe na nekoliko mesta fronta. Na goričkoj mošnoj brani naše su čete osvojile sve talijanske položaje ispred sjevernog dijela Podgorskog vijosa. Tom prilikom zarobljeno je 525 Talijana, među ovima 13 časnika. U odsjeku Plöcken neprijatelj se uzalud upinjao, da povrati oduzete mu rovine. Borbe su uzele veće razmjere i trajale su cijele noći. Na Tirolskom frontu bilo je samo omanjih topničkih borbi. Neprijateljsko topništvo je obasipalo vatrom Caldonazzo (u Suganskog dolini).

Jugoistočno bojište:

Istočno od Drača nadjena su dva talijanska poljska topa sa municijom. Stanje je nepromijenjeno.

Zamjenik glavnara generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Izvještaj njemačkog vojnog vodstva.

K. B. Berlin, 27. marta.

Zapadno bojište:

Danas su ujutru Englezi povrijedili velikom eksplozijom naš položaj kod St. Elio južno od Yperna u širini od 100 metara, i ranili ljudi od čete, koja je bila u rovovima. U predjelu sjeveroistočno i istočno od Vermellesa uspešno smo se borili minama i zarobili mnogo neprijatelja. Dalje južno od La Boiselle (sjeveroistočno od Alberta) zadržali smo manje neprijateljske odjeve vatrom, da se nijesu mogli približiti našim položajima. Englezi su zadnje dane opet pucali na grad Lens. U Argonima i u predjelu Maase časovito su topnički bojevi popustili.

Istočno bojište:

Protiv fronte, kojom zapovjeda maršal Hindenburg ponovili su Rusi jučer napadaju s velikom žestinom. Tako su navalili besprimjernim žrtvama na ljudima i municiju protiv njemačkih položaja kod Jakobstadt-a, ali su imali znatne gubitke, bez da su postigli bilo kakav uspjeh. Kod Velike Selje (južno od Widsy) zarobili su naše čete 57 ruskih vojnika i uzele dvije mašinske puške. Ponovni pokušaji neprijatelja, da napadne naše položaje kod Postawy, potpuno su ostali bezuspjensi. Pošto smo kod Narocskih jezera od-

bili napade dijelova triju vojnih zborova, prešli su naši istočni pruski pukovi na protunapad kod Mokrice, da zauzmemu neke naše izvidne pojožaje, koje smo napustili na 20. marta. Junačke su čete svoju zadaću potpuno izvršile. Ovom zgodom, kao i kod odbijanja neprijateljskih protivnapada zarobljen je 21 časnik i 2140 vojnika, kao i nekoliko mašinskih pušaka. Naše su letilice bacale bombe na kolodvor u Dvinsku, Wilejki i na prugu Baranowiczi-Minsk.

Balkansko bojište:

Položaj je nepromijenjen.

Vrhovno vojno vodstvo.

Izvještaj turskog glavnog stana.

Irakška fronta:

Nema nikakovih promjena.

Kavkaška fronta:

Na 25. marta odbijen je jedan neprijateljski izvidnički odjel, koji je bio sastavljen od pješadije i konjanika. Neprijatelj je imao znatne gubitke. Inače nema nikakovih promjena na ovom bojištu.

Dardanska fronta:

Naše su obalne baterije protjerale topovskom vatrom nekoliko neprijateljskih torpedorazorača, koji su u blizini Dardanela krstarili. Tri neprijateljske letilice, koje su letile preko ostrva Galipolje, odletile su odmah pravcem prema ostrvu Embros čim se je digla jedna naša letilica.

Reuterov izvještaj o napadu engleskih letilica.

K. B. Amsterdam, 27. marta.

Reuter objavljuje o engleskom napadu na njemačke vazdušne brodovske flanke u sjevernom Sleswigu sljedeći zvanični izvještaj.

Engleske pomorske letilice napale su prekuže njemačke vazdušne brodarice u Sleswig Holsteini, zapadno od ostrva Sylt. Pomorske letilice su bile kod lakin krstarica i torpedo-razorača i često na njemačku obalu eskortirane. Tri pomorske letilice su uništeni. Razorači su se "Medusa" i "Laverock" sudarili. Bojati se, da je "Medusa" uslijed burnog vremena propala. O sudbini posjeduća ne postoji nikakva uznemirenost. Naši razorači utopili su deset oružanih njemačkih izvidnika.

Potopljen brod.

K. B. London, 27. marta.

Engleski brod "Cæcilia" je potonuo, posada je spasena. Tri su ranjena putnika engleskog broda "Sussex" umrla u bolnici Dover. Ostalih dvanaest su teško ranjeni.

Pašićeva politika laži.

III.

Položaj Srbije postao je istovremeno težak i uslijed toga, što je Rusija Srbiji s jedne strane mnogo obećavala, a s druge strane tražila od nje, da odstupi ona zemljišta, koja je ona već imala u rukama. Rusija je postajala Pašiću sve neugodnija, jer je tražila, bezuvjetni sporazum između Srbije i Bugarske, a to je značilo toliko koliko žrtvovanje Mačedonije. To je znao Pašić tačno i to on svome narodu nije mogao dati. Vojska, koja je prije dvije godine proljevala krv za Mačedoniju sva bi se digla bila protiv njega, pa i u samoj skupštini, dapače i medju prijateljima Pašićevim bilo bi došlo do otvorene uzbune, Pašićev je položaj bio užasan. S jedne strane srpski narod, koji nije htio ni reći čuti o tome, da se ustupi Mačedonija, na drugoj strani božanska Rusija, koja je bez smilovanja zahtijevala napuštanje Mačedonije. Osjećaji Srbije, koja je zadnju kap krv žrtvovala za sveslovensku stvar, bili su moćnici u Rusiji posve ravnodušni: jednom riječi malo je Srbija bila samo jedan instrument, mašina, koja nije smjela imati vlastite svoje volje. Već onda je morao Pašić, koga je njegov reklamna štampa bila razglasila kao najmudrijeg diplomatu, jasno vidjeti sudbinu svoje zemlje. Ali on je bio državnik srednje vrste, samo majstor intrige i laži, koji je ovim niskim i nečasnim srestvima htio polući velike cijeli. Moguće je, da je već onda on osjećao i počeo sumnju u ljubav Rusije prema njegovoj zemlji. Ali to se nikada nije moglo primijetiti, jer je on i u tim časovima još bio pun pouzdanja. U ono je vrijeme u Nišu vladalo dobro raspoloženje, a Pašić se je starao, da se ono i ne smuli.

Od vlasti ovisna štampa, kao "Samouprava" i "Odjek", organ vlade mladoradikalica, zavaravali su narod i sa znanjem štamplja lažne vijesti, u kojima je položaj entente, a time dakle i Srbije, prikazivan u najružičastijem svjetlu. Kroz okružne i sreske oblasti raširivo je Pašić iskrivljene vijesti, tako da u čitavoj zemlji niko nije imao ni pojma o onom, šta se u svijetu događa. Opozicija, koja nikada nije vjerovala Pašiću, nije apsolutno mogla dobiti kakovih informacija, pa ni sama vojna komanda, koja je bila u Kragujevcu nije bila od Pašića tačno informirana. On je često polazio u Kragujevac, ali danas još niko nezna, šta je on tamo pričao zapovjednicima vojske.

Poznato je samo jedno, da je između ovih i Pašića bilo neprestano diferencija. Vojna je komanda htjela znati istinu, ali se je Pašić uvijek izgovarao, tako da u Kragujevcu jednako kao u čitavoj Srbiji

nijesu vidili ponor, u koji je Pašić vodio zemlju. On je slijepo vjerovao Rusiju, pa se nije nikako mogao smiriti sa mišljom, da bi Rusija ikada mogla biti potučena. Pašićeva je vjera u Rusiju bila tim jača, što je sa Rusijom stajao i padaon, a i njegova politika. Tako je on postao slijepo oružje Rusije i ne na korist, nego na štetu svoje zemlje.

Došao je drugi maj 1915. a s njime i užasan poraz Rusa na Dunaju. Naravno za Pašića ova odlučna bitka nije ništa drugo nego obična ratna epizoda, koja po njegovom mišljenju neće imati nikakvih utjecaja na tječaj i svršetak rata. Ako je tkogod u njegovoj blizini izustio i najmanju sumnju, tješio ga je Pašić, da će Italija stupiti u rat, što se je i zaista dvadeset i jedan dan kasnije dogodilo. I ako on nije mnogo držao od talijanske vojske, ipak je on od oružane intervencije Italije očekivao dvije pogodnosti za entente. Po njegovom mišljenju morati će Austro-Ugarska znatne čete odpremiti na jugo-zapadnu granicu, a drugo je navještenjem rata Italije bio središnjim vlastima presječen i zadnji put, kojim su one dobivale životne namirnice i sirovine. Pašić se je ali i ovaj puta prevario. Ipak se je svatko u Srbiji veselio, što je Italija stupila u rat, jer se je ovo smatralo kao odlučni momenat u korist entente, pa ovo veselje nijesu pomučivali ni vijesti o porazima Rusa u Galiciji. Kada su izvještaji ruskog vojnog vodstva melahnolični, Pašić ih je jednostavno ispravljao i redirao. Francuski i engleski izvještaj donašala je štampa u cijelosti, od ruskih samo nekoliko redaka. Pašić je dakle ovim svojim postupkom jednostavno falsificirao javne dokumente.

Pariska konferencija entente.

Jučer bi bila morala započeti konferencija državnika entente. Dosada su nam stigle samo vijesti, da su dotični državnici doputovali u Pariz, pa da je osim političara pozvano i velik broj vojnih zapovjednika savezničkih vojska, valjda da mogu "odmah provesti i zaključiti konferencije". Kakovi će biti ovi zaključci, to nije teško pogoditi: "borićemo se do konačne pobjede" tako glasi lijepta formula vječnih poraza i neuspjeha entente. O čemu će se raspravljati? Sve se čini, da će se ententa više baviti svojim unutarnjim prilikama i vlastitim konfliktima, nego li velikim ratnim osnovama.

Sloga nije nikada bila između sila entente, a ne može je ni biti. Interesi Rusije i Engleske u istočnoj politici bili su, a i ostale vijek različni bez obzira na savez, pa su tako suprotni, da zajednički rad na dulje vremena uopšte nije moguć. Svi sporazumi u tome pogledu bili su samo vještački stvoreni modus vivendi, koji je rodila nužda, jer inače nije bilo prilike, da se bez rizika postigne vlastiti cilj. Ovaj rat nije promijenio ništa na suprotnim stanovništima istočne i

zapadne evropske velesile, nego je prouzročio dapače protivno: Engleska, gospodarica svijeta, zapala je ovim ratom i sramotnu finansijsku i industrijsku zavisnost Sjevero Američkih Država, bez da joj je pošlo sa rukom privredno uništiti Njemačku, što je zapravo i bila glavna svrha ovom ratu. Rusija na drugoj strani mora priznati politički protektorat Japana i žrtvovati najbliže ciljeve svoje istočne politike, bez da je postigla onu cilj, radi kojeg je sklopila savez sa Engleskom, protiv središnjih vlasti: a to je političko osvajanje Balkana utemeljenjem jugoslavenske balkanske federacije. Naravno prije je moralno nestati Austro-Ugarske.

Da obje strane, koje sačinjavaju temelje entente, dakle kod Rusije i Engleske pokazuju se u stvari njihovih političkih ciljeva nenadoknadi pasiva, koju međusobno nikako ne mogu oprostiti, jer u Petrogradu dobro znaju, da su oni svoj položaj na Balkanu izgubili samo radi engleske Njemačkoj neprijateljske politike, dok na drugoj strani Englezi dobro znaju, da su se radi kompromisne politike, koja se tiče srednje Evrope privredno iskrivili, bez da su stvorili sigurnu bazu za svoju vlastitu svjetsku politiku. Nijesmo bez razloga Englesku i Rusiju označili kao temelje entente. Jer ne samo, da su posve suproti ciljevi iz nužde stvorili kompromis na štetu trećeg: Austro-Ugarske i Njemačke, čime bi se kompenzirali vlastiti suproti interes, ali ne samo sa stanovišta istočne i balkanske politike, nego i sa stanovišta uže evropske politike Francusku i Italiju imaju nuzgrednu vrijednost. Francusko-ruski savez od prvog dana, pa sve do danas nije izgubio značaj čistog konvencionalnog braka, u kojem ova dijela idu sa svojim skroz protivnim ciljevima, ali svaki misli, da bez pomoći drugog ne može postići svoj cilj. Francuska naša ideja revanche Njemačkoj žrtvovala je mnogo milijardi za stranu rusku balkansku i istočnu politiku, dok je Rusija za volju Francuske pristala na uništenje Njemačke protiv sopstvenih svojih interesa, a samo u nadi, da će pomoći Francusku doći na svoj račun. Istom kada je ovom savezu pristupila Engleska, postao je ovaj prije čisto amaterski savez nešto ozbiljniji, ali je i od toga doba potpuno bio podržan ciljevima engleske politike. O Italiji konačno zaista nije vrijedno izgubiti koju riječ, kad je govor o tome, da se raspravljaju razvojni politički struji. Nadničar ostaje nadničar bez obzira gdje on radi. Njemu je glavno, da je plaćen. Naravno kad nema plate on može postati neugodan, ali otuda se može izrodit samo škandal, ali nikada važan kakvi događaj. Tako je i u svjetskoj istoriji.

Kada sebi predviđamo sve one suprotnosti interesa, kojima zahvaljuje entente svoj postanak, pa kad su punim pravom konstatujemo, da se nije ispunila ni jedna nuda, na koji račun su ove države pristale na jedan kompromis, kad vidimo: da je Rusija izgubila svoj položaj na Balkanu, da je u Aziji posve uništena, da je Engleska dapače izgubila jednako sij svog svjetskog gospodstva kao i finansijski položaj u Sjedinjenim Državama Amerike, da je Francuska danas

novima. Po sredini ulama se opet bura sa divljim zapomaganjem, diže kamenje i daske, kida i lomi što može i u njenom bijesniju ide pješadija naprijed. Oprezno hoće da izvojuje svaki korak.

Sat-pot sat prolazi. U zapovjedništva se grozničavo čeka na najneznatniji izvještaj. Topništvo dobija neprekidno nove zapovjedice za predrugočaćenje pravca. Sve radi pomamno. Murze zadrihtaju zemlju, a holuja igra, pomješana sa bezbrojnom jekom čeličnih sprava, pomamno tamo gore u vazduhu. Teško i naporno se dan primiče svojoj polovini. Pješadija uvijek puča, neprekidno se baca tamo vatra, pa onda se pojavi slutnja, da će se neprijatelj izvući "na svaki način", "po svaku cijenu". Izgleda, da je svu svoju vojsku izveo na bojište. Izvještaji o stanju na vodi kratko: uvijek nove pričuve! I zapovijest se opet mijenja: "Na pješadijske pričuve pucati tamo i tamo!" Pa ondje proleti opet jedna pa i druga baterija, šest topova lete tamo-amo, a zapovjednik baterije izdaje nalog. Ali izvještaji ostajn jednaki: uvijek nove pješadijske pričuve. Sve se zapovijesti brzo izvršuju, što je prije moguće.

Tek po nekad dodje drugi izvještaj: "Naša pješadija tamo i tamo za ... mera na natrag!" General pješadije daje sve što ima. Svoje posljednje pričuve. To je po podne u dva sata. Munitione kolone trče natrag po municiju za svoju bateriju. Put je po gdje-gdje neprolazan od strivina konjiskih, tokova i izlomljenih kola, što sve mora biti uklonjeno. O tome se staraju pioniri. Sve teže postaje

i stigli u strmen, u kojog su se pušili stjeđovi od dima i vijugali po nizbrdici. Svetlud je rat gledao ukočenim očima. Na sve strane je čucao, sa krvoperavljanim usnamenama iako još nikad niješ imao jezvitost i grozotu, sad smo je tu vidjeli. Tamo smo dopirao je do nas pačenici uzvik preko opustošene strmeni. To je put uprepačenja. Po nekad smo se zaustavili i stali i jedan p

Lotaringiju, da se njezin naravni bedem — Belgija — nalazi u njemačkim rukama, pa kad konačno uočimo kukavan položaj, kome se danas nalazi Italija, koja nije pravodobno uvidjela, da je do duše svaka politika posao, ali zato nije svaki „posao“ politika, onda će svatko morati priznati, da gospoda iz entente imaju dosta razloga, da parisku konferenciju protiv središnjih vlasti započnu mirovnom konferencijom između sebe. Ratne konferencije entente i onako neće donijeti nikakve koristi, da li sad raspravljuju vojni zapovjednici, a ministri čekaju u predsjedstvu, ili će vječati ministri, a generali čekati na zaključke — naravno da ih odma i provedu. Zaključak će i onako biti jedan: „borba do pobjede“, a povedenje ostaje i opet isto: o pet jedan poraz. Jedanputa naravno može medjusobno priznati i istinu reći, da su se svih prevarili u svome računu, a povrh toga medjusobno se i varali. Ali kad bi priznali jedan drugom istinu i stvorili primirje među sobom, prošla bi ih sve za uvijek volja, zajedno se boriti protiv središnjih vlasti.

Ratne bilješke.

Ruski ministar predsjednik Stjepan primio je prije nekoliko dana dopisnika pariskog lista „Le Journal“ kome je dao jedan interview. Francuzi su od vremena afera kod Verduna postali vrlo nervozni, pa je ministar predsjednik držao za shodno, da saveznika svog utješi sa jednom debelom uputom, na sjajno stanje u ruskoj vojsci i sa jednodušnom pobjedom voljom ruskoga naroda.

Ta volja za pobjedom je uzrok, dadao je ministar predsjednik, „da u politici svako drugo pitanje, osjećaj, svako neprijateljstvo i staru srđnju ostaju u pozadini.“

Ova izjava gospodina Stjermara mora se primiti s nepovjerenjem, koje pripada uveravanju ruskih državnika, prema mnogim i teškim iskustvima, koje smo s njima stekli. Nu, čitajmo izvještaje rumunjskih strogo rusofilskih listova o govorima održanim u dum, onda mora se uvidjeti, da ruski ministar predsjednik nije samo pretjerao, nego odsudno stvar izopćio. Dopisnik bukareškog „Dimineaca“ zna o jedinstvu u dum sijeđeće da saopšti:

U dum održani govori protiv vlade sačinjavaju tek samo odjek nezadovoljstva javnog mnenja izazvanog od strane vjerolomne vlade.

Sa izuzetkom jedva deset članova krajnje desnice, sve su stranke protiv viade. Narodni poslanik Polovcov, do juče stub vladin, digao je tako silnu optužbu protiv vlade, da se cijela kuća zapasti na smjelost poslaniku.

Polovcov rekao je između ostalog: „Običan vojnik, koji je okrivljen za sitnice, kazni se smrću. General Grigorijev naprotiv, koji je Kowno, jedan od najjačih gradova, sa svom posadom i sa svekolikom municijom predao u ruke Nijemcima, prošao je sa 15-godišnjom kaznom zatvora. A veliki grijesnik, koji je ruske čete u Karpatima ostavio bez municije, koji je od saveznika ponudjene mu oružja sa razlogom odbio, da Rusija ima dovoljno municije i da će rat za nekoliko mjeseci doći do svoga kraja, koji se za braniočku streljanog izdajnika Mlaščedova naturo, bivši ministar Suhomlinov tumara još sasvim slobodno!“

„Rusija“, nastavio je govornik, „koja cijeli Evropu snabdijeva žitom, oskudičava u hlebu. Krivica je do vlade, koja sve lopovluge visokih činovnika pokriva, koji opet na povišenju cijena životnih namirnica imaju materijalne koriste.“

Pa i govor kievskog poslanika Sulgina i vodje kadeta Miljkova nista drugo ne svjedoče, nego o nesmetanoj harmoniji u ruskoj politici. „Ministar Suhomlinov tumara još sasvim slobodno!“

„Pretpostavka“, rekao je Sungin, „ostavlja brigu za rat potpuno generalnom stožeru. On se ni malo ne brine za to i radi svoj posao, kao da smo u najdubljem miru. Naše su se vojske morale povući, glavni zapovjednik naredio je evakuiranje bogatih provincija, a vlast o tome nije ništa ni znala. Na jednom se probudila i vidjela da prema sebi ima u milijunima ljudi protivnika, koji nemaju ništa da jedu i koji bi, da se za njih nijesu privatni dobročinci zauzeli, svih jednog od gladi pomrli.“

Miljkov je izveo, da ruskva vlada već 18 mjeseci radi na tome, da Rusija bude pobijedjena. Vlada se mora promjeniti, moraju doći ljudi, koji važnost sašnijosti umiju da ocijene. Na kraju kao efekat pročitao je Miljkov jedno pismo, koje je uredništvo „Novoje Vremja“ primilo, koje odlično karakteriše narodnu volju. U pismu je bila i ova rečenica: „U sadanjem vremenu pokazuje se seljaci i obični gradjani da su veliki. Ali vlada, i svih ostali, koji su se nalazili u njenoj blizini, bili su loptovi i šarlataši“. Gromko „bravo“, koje je sa svih strana po pročitanju ovoga pisma odjeknulo, dokazalo je, kako je od srca svakoga poslanika primljena ova izjava.

Éto, tako u stvari izgleda „politička harmonija“ u Rusiji.

* * *

„Agence Telegraphique italienne“, jedno rimsko poduzeće engleske privatne agencije, nazvane „Poid-hu“ rasprostiralo je ovih dana oduševljenu vijest o prijemu, koji je bio pripremljen talijanskom glavaru generalnog stožera Cadorni i prošle nedjelje u Parizu. Po pomenutoj Agenciji naglašuju francuski listovi, da se kao što je nekad otac Cadorni, koji je učestvovan u pokolju kod Novare u francuskom ratu protiv Kabyla, njegov sin isto tako borci za Francuskog.

To je jedna čudnovata tvrđnja, koja zasluzuje, da se na niz prikuje. Kao što je poznato Talijani vode jedan „oslobodilački rat“ u ime „sacro egoismo“. Pozivajući se na ovaj sveti egoizam, oni su zapostavili likom strem monstruozno vjerolomstvo svjetske historije, i oni u ime ovog čisto talijanskog principa neće ništa da čuju o tome, da teško suzbijeno nam savezniku Francuskog pohitaju u pomoć. I sad iskravaju francuski listovi na jedan put sa otkrićem, da se Cadorna, ne za interes Italije, nego za Francuskog borci. Izjava je obična. Cadorna je bio glavni protivnik u pitanju o savežu Italije na drugim ratnim bojištima. On nije htio ništa da zna o tome, za olakšanje Francuskog čete sa Soče prebacuje u Verdun ili u Solun. On je imao dobar osnov za to. Ratna začinkavala iz rimskih kafana, koji po svaku cijenu hoće objavu rata sa Njemačkom, pa je naravno i Francuska sa takim držanjem Cadorne suviše nezadovoljna. Prvo se pokušalo sa silom željeni cilj da se postigne i u komori se organizovalo jedno pravo začikanje protiv neprijatelja rata sa Njemačkom. Pošto to srestvo nije upalilo, pokušalo se sa udvaranjem Cadorni. Ali je Cadorna pametna glava: on primjeti namjeru i bude neraspolažen. U toliko više neraspolažen, pošto njegove čete još na istom mjestu stoe, kao i prije, izuzimajući linije, koje su od c. i k. ceta u poslijednje vrijeme uzele u uspiješnim borbenim. I te linije su svakoga dana veće i veće i Cadorna sve nepomirljiviji sa Francuskom.

Iz entente.

Bijeg iz Verduna.

22.000 bijegunaca u Švajcarskoj.
(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“)

Lugano, 27. marta.

„Journal de Genève“ javlja, da se u francuskoj Švajcarskoj nalazi preko 22.000 bijegunaca iz okoline Verduna, koji se nalaze u očajno bijednom stanju.

tutnje i grme naši karteci. Sve je otislo, a samo za jedno znaju svi: Karteče! Neprijatelj naprijed!

Onda počinje preko prva baterija da čuti: nema više municije. Pa onda druga i treća. Municiona kola odošle. Trče preko svacega, preko palih konja, probušenih od svojih jahača; a vi zapovjedate. Dolazi municija. Baterija otpočinje opet da puca. Ali uviđek, pa uviđek: nove pješadijske pričuve. Olovno zviždi nad topovskim položajem. Granate pogadjaju. Puca se na baterije! Pa šta sad? „Dalje putati!“ I oni dalje pucaju.

Brzo je stigla noć. Dolazi od G. jedna dopunska brigada. Ubrzanim korakom na deset drumova, preko neznanih mesta i strmina, oni su odjednom ovdje. Obrazuje se lanac. „Hoćemo li činiti?“ kažu oni. To su 27. i 47. štajerski i koruški Slovenci. Isredaju se i trče naprijed dalje po strmeni u dugačkim redovima. A topovi pucaju brže i bješnje. I grme na sve strane, da su se cijevi usijale. Bijesni se i zviždi. Kod nekih topova je još samo polovina posluge, ili samo dvoje, troje. Ali vi zapovjedate.

Izdrižte, izdrižte; i tada je vreli dan prošao, pa i jedna od najvećih bitaka. Ipak dalje raditi, puniti, pucati, puniti — pucati!

U međuvremenu je pješadija kod strmeni.

Štajerci, svi prvi put u vatri, neka im bude vatreno krštenje. Svi su bili veseli i hrabri. Samopouzdanje. Dalje i dalje idu karteci. Dalje i dalje stupaju pješadijski pukovi naprijed. Talijani gore na strmeni. Kad pada zapovjed: pucaj! I sve baterije otvorile kartecu paljbu na ustremljene redove. Gomilama padaju, preko njih dolaze novi redovi. Sve žeće rade naši topovi, a olovo, u velikoj širini, pada tamо preko puta. S vremenom na vrijeme ustreme se polučete, pa se onda opet povuku.

Pa dokle će to tako ići? Za pitanje nema vremena. Mi tačno vidimo, da Talijani ne mogu dalje, oni će odmah pasti tamо gore na strmeni. Sve bijesne-

molitve za pobjedu u Francuskoj.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“)

Frankfurt, 27. marta.

U svim francuskim dijecezama otočele su molitve za Francusku. U Parizu će kardinal Amette do nedjelje održati nekoliko bogosluženja. Biće i noćnih molitava i bogosluženja.

Francuski gubici kod Verduna.

Sve bolnice prepune.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“)

Basel, 27. marta.

Pariski listovi javljaju, da broj žrtava u borbi kod Verduna mora biti besprimerno velik i da ne prestano raste, jer je i departement Lyon skoro prepun ranjenika, tako da se jedan dio ovih morao prenijeti u Grenobl i Marsell.

Francuski vojni krugovi o ugroženom Verdunu.

Kritika zvaničnih izvještaja.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“)

Genewa, 27. marta.

Propraćajući položaj ispred Verduna opisuje general Cherfils u „Echo de Paris“, da su držanjem Šume Avocourt Nijemci sada u mogućnosti, da napadnu tvrdjavu i sa ledja. Šuma Malancourt predstavlja osobito dobar oslonac, odakle Nijemci mogu napredovati bez ikakve opasnosti po svoje desno krilo.

General Verreaux izjavljuje u „Oeuvre“, da zvanični izvještaji o bitkama ispred Verduna ne vrijede ni koliko ono parče hartije na koju su napisani.

Zvanično se pišu, kao da je bitka privredna kraj, a međutim Nijemci zauzimaju sve visoke oko Haucourta. Značaj Šume Avocourt, kao i visoka oko Haucourta sada se naravno umanjuje, da bi se o svršenim dogadjajima moglo mitnije pričati.

Talijanski glas o Verdunu.

K. B. Bern, 27. marta.

„Esercito Italiano“ piše 23. ov. mja: Svatko se čudi, što borbe oko Verduna traju već mjesec dana bez odluke, ali se zaboravlja, da se ovakovo tvrdno mjesto ne može u naijačim sredstvima uzeti prije jedan ili dva mjeseca. Govori se o velikom potrošku municije i o velikim gubicima, ali se zaboravlja, kako je bilo kod Port-Arthura. Govori se o napadaju na „Verdun“ i o primjenama njemačkih osnova, ali se zaboravlja, da Nijemci niste učinili ovo u Haucourtu. Značaj Šume Avocourt, kao i visoka oko Haucourta sada se naravno umanjuje, da bi se o svršenim dogadjajima moglo mitnije pričati.

Pad francuske letilice.

K. B. Paris, 27. marta.

„Temps“ javlja, da se je letački kapetan Jolain kod Lepongeta stropštao mrtav.

Francuzi i Englezi.

Lugano, 27. marta.

„Corriere della Sera“ javlja iz Londona: Sad će može kazati, da su engleske čete smijenile Francuze na jednom djelu fronta. U engleskoj liniji od Arrasa do Alberta postajao je francuski klin, u kome su Francuzi držali Souchez, Neuville, Saint Vaast i čuveni Labyrinth. Taj klin su sad posjeli Englezi.

Francuski izvještaj od 25. marta.

K. B. Beč, 27. marta.

U predjelu oko Jakobstadta naše čete napreduju uspješno jugo-istočno od Augustintha. Nakon žestoke borbe zauzele su one utvrđeni dio sela Putez (tri kilometra jugo-istočno od Augustintha), pa su tamo odbile nekoliko žestokih napada Nijemaca. Na lijevom krilu položaja oko Jakobstadra razvili su se takodje bojevi. Oko dvinska napredovale su takodje naše čete. Sjeverno od Vidys navalili smo na neprijateljske položaje u okolicu jezera Sekly. U prikosa žestoke topničke vatre pošlo je za rukom našim četama, da na više mesta prodru u neprijateljske položaje. Nijemci su upotrebljavali eksplozivne kuršume. Sjeverozapadno od Postawy spriječili su takođe bojevi. Oko dvinskia napredovale su takodje naše čete. Sjeverno od Vidys navalili smo na neprijateljske položaje u okolicu jezera Sekly. U prikosa žestoke topničke vatre pošlo je za rukom našim četama, da na više mesta prodru u neprijateljske položaje. Nijemci su upotrebljavali eksplozivne kuršume. Sjeverozapadno od Postawy spriječili su takođe bojevi. Oko dvinskia napredovale su takodje naše čete. Sjeverno od Vidys navalili smo na neprijateljske položaje u okolicu jezera Sekly. U prikosa žestoke topničke vatre pošlo je za rukom našim četama, da na više mesta prodru u neprijateljske položaje. Nijemci su upotrebljavali eksplozivne kuršume. Sjeverozapadno od Postawy spriječili su takođe bojevi. Oko dvinskia napredovale su takodje naše čete. Sjeverno od Vidys navalili smo na neprijateljske položaje u okolicu jezera Sekly. U prikosa žestoke topničke vatre pošlo je za rukom našim četama, da na više mesta prodru u neprijateljske položaje. Nijemci su upotrebljavali eksplozivne kuršume. Sjeverozapadno od Postawy spriječili su takođe bojevi. Oko dvinskia napredovale su takodje naše čete. Sjeverno od Vidys navalili smo na neprijateljske položaje u okolicu jezera Sekly. U prikosa žestoke topničke vatre pošlo je za rukom našim četama, da na više mesta prodru u neprijateljske položaje. Nijemci su upotrebljavali eksplozivne kuršume. Sjeverozapadno od Postawy spriječili su takođe bojevi. Oko dvinskia napredovale su takodje naše čete. Sjeverno od Vidys navalili smo na neprijateljske položaje u okolicu jezera Sekly. U prikosa žestoke topničke vatre pošlo je za rukom našim četama, da na više mesta prodru u neprijateljske položaje. Nijemci su upotrebljavali eksplozivne kuršume. Sjeverozapadno od Postawy spriječili su takođe bojevi. Oko dvinskia napredovale su takodje naše čete. Sjeverno od Vidys navalili smo na neprijateljske položaje u okolicu jezera Sekly. U prikosa žestoke topničke vatre pošlo je za rukom našim četama, da na više mesta prodru u neprijateljske položaje. Nijemci su upotrebljavali eksplozivne kuršume. Sjeverozapadno od Postawy spriječili su takođe bojevi. Oko dvinskia napredovale su takodje naše čete. Sjeverno od Vidys navalili smo na neprijateljske položaje u okolicu jezera Sekly. U prikosa žestoke topničke vatre pošlo je za rukom našim četama, da na više mesta prodru u neprijateljske položaje. Nijemci su upotrebljavali eksplozivne kuršume. Sjeverozapadno od Postawy spriječili su takođe bojevi. Oko dvinskia napredovale su takodje naše čete. Sjeverno od Vidys navalili smo na neprijateljske položaje u okolicu jezera Sekly. U prikosa žestoke topničke vatre pošlo je za rukom našim četama, da na više mesta prodru u neprijateljske položaje. Nijemci su upotrebljavali eksplozivne kuršume. Sjeverozapadno od Postawy spriječili su takođe bojevi. Oko dvinskia napredovale su takodje naše čete. Sjeverno od Vidys navalili smo na neprijateljske položaje u okolicu jezera Sekly. U prikosa žestoke topničke vatre pošlo je za rukom našim četama, da na više mesta prodru u neprijateljske položaje. Nijemci su upotrebljavali eksplozivne kuršume. Sjeverozapadno od Postawy spriječili su takođe bojevi. Oko dvinskia napredovale su takodje naše čete. Sjeverno od Vidys navalili smo na neprijateljske položaje u okolicu jezera Sekly. U prikosa žestoke topničke vatre pošlo je za rukom našim četama, da na više mesta prod

raspolaze ustupi Rusiji. Prenos topova je vec opeco. Engleska je primila jamstvo na sebe, da će Rusija topove platiti. Municipia za topove izradice se u Putilovim tvornicama.

Sлом novčanog zavoda „Banca di Roma“.

Propale spekulacije u sjevernoj Africi.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Lugano, 27. marta.

Jedan od najvećih novčanog zavoda u Rimu, „Banca di Roma“, koji je pogrešno smatran za banku vatkana, ponovo je smanjio svoj akcioni kapital za 75 milijuna. Uzrok je ovom slomu tako ugledne finansijske ustanove nesretna spekulacija u sjevernoj Africi, gdje Italija osim nekoliko primorskih gradova ništa više nema.

Engleski strah od njemačkih podvodnih brodova. Ograničen broj putujućih brodova.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Zürich, 28. marta.

Javljuju iz pouzdanog londonskog izvora, da engleska vlada sa zebnjom prati uspešne njemačkih podvodnih brodova uvidajući, da nije u stanju ništa protiv njih preuzeti. Stoga je u najvećoj tišini od strane engleskih vlasti odlučeno, da se brodova za Ameriku ograniči.

Iz New-Yorkajavljuju, da u toku mjeseca marta iz Sjedinjenih Država nije pjevan brod otplovio sa municijom i ratnim materijalom.

Balkanske vijesti.

Bugarski vojni atache u Carigradu.

Sofija, 27. marta.

Major Azmanov, bivši vojni bugarski atache u Beogradu nimenovan je za vojnog atache u Carigradu.

Špijunki proces u Bugarskoj.

K. B. Sofia, 27. marta.

U špijunkom procesu protiv rusofila pokušali su svih branici, da težinu optužbe time oslaže, da se špijuna pojavila za vrijeme, dok još Bugarska sa centralnim vlastima i sa Turkom nije bila u savezu, zbog čega i ne postoji zločin uhotidjenja. A što se odnosi na izdaju Rusiji gradova Burgasa i Varne, to nije dovoljno dokazano. Presuda se očekuje u početku iduće nedelje.

Šrpske čete kao pomagači kod Verduna.

(Naročiti brzojav „Beogradskim Novinama“)

Zeneva, 26. marta.

U informisanim krugovima Francuske vezuju se velike nade za dolazak Aleksandra Karagorgjevića u Pariz, jer se pretpostavlja, da će princ Aleksandar povesti pregovore sa francuskim vladom za uporabu srpskih četa u Francuskoj. Vlada uvjerenje da će francuska vlada udovoljiti svima zahtjevima Srbije, da bi pomoću srpske vojske pojačala francuske položaje. Kolaju pak i mnoge pesimistične glasine, jer da se misli, da srpska vojska nije doliko mnogobrojna koliko tvrde srpski zvanični krugovi i da se prema tome u mnogo ograničenijoj mjeri može govoriti o nekom pojačanju francuske vojske pomoći srpskih četa.

Austro-Ugarska.

Budimpeštanske konferencije.

K. B. Budimpešta, 27. marta.

Austrijski ministar zemljoprudnje Zenker i ministar trgovine Spitzmiller stigli su ovđe sa svojim stručnim referentima. Oni su danas prije podne otišli u ugarsko ministarstvo trgovine, da produže od skora prekune pregovore. U podne, će stići i ministar finansije Leth sa više stručnih referenata.

Ugovor između Rumunjske i centralnih vlasti.

Jedan politički dogadjaj prve vrste.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Kopenhagen, 27. marta.

„Extrablader“ označava ugovor između Rumunjske i centralnih vlasti kao veoma značajan trgovinsko-politički dogadjaj od početka rata. Cijelokupno nejasno stanje Balkana najednput se potpuno izmjenilo. Što je rumunjska vlada potpomogla ispunjenje ugovora, dokaz je, da ona hoće da ostane neutralna.

Civilna predstava u c. i kr. Kinopozorištu (predjašnji „Koloseum“).

Utorak, 28. marta 1916.

Program:

1. Baštovni insekti (prirodno).
2. Jovan Ekilibrista (variете).
3. Wili kao kavaljer (komično).
4. ROMAN IGRACICE NA KONOPCU (interesantna cirkusna drama u 3 čina).
5. Mnogozahtijevani Moric (šaljivo).

Početak predstave u 3 i u 5 sati poslije podne. Blagajna je otvorena na 1/4 sata pred početak predstave.

Pridržava se pravo promjene programa.

Djeca ispod 14 godina bez pratrje starijih ne mogu prisustvovati predstavi.

Najnovije brzojavne vijesti.

„Fridjof“ — jedna nova „Möwe“.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“).

Rotterdam, 27. marta.

Nizozemski listovi saopštavaju, da je na otvorenom morništu djelevali jedna nova Möwa. Brod, koji je tobož prije dvije nedelje izšao iz Kila, nosi naziv „Fridjof“.

Rumunjski parlamentar o besarabijskom pitanju.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“).

Bukarešti, 27. marta.

U „Cuvantul“-u objavljuje rumunjski parlamentar i publicista Petrušević iscrpan članak o besarabijskom pitanju, u kome se, između ostalog, kaže:

„Mi smo odsudno u sporazumu s onima, koji smatraju da je u toku ovoga rata potrebna akcija s one strane Pruta na slučaju, da pobjeda favorika, koja je do sada kod četvrtog sporazuma samo postojala u riječi njihovih vodja, ostane i na dalje hrabro vojski centralnih vlasti.

Čas vremena za Besarabiju je već izbio i mi ne možemo ni njenu kazaljku potisnuti, niti se možemo učiniti odgovornim za neispunjavanje svoje dužnosti. Za sažetu je, što se nalazi rumunjskih političara, koji se služe s izvješća teorijama, na kojima će se naš polet razbiti, naše aspiracije oslabiti i našu ruku utruuti.

Ti političari tvrdite: Besarabija ne smije biti od nas više osvojena, sve kad bi se zato pojavile najpovaljnije prilike. Jer tako kažu ti političari — mi ćemo je moći držati samo kratko vrijeme, za tim će nam Rusi ustrag uzeti, pa će nam se na groznaču na našu drskost svestiti.

Ova je teorija jedna od najnesretnijih iznalažaka. Jer i ako oni političari, koji popiju javnosti, tvrde da ona prestavlja takvu znamenitost, „narodnog instinkta“, u ovom teoriji pouzdano se ne izražava glas instinkta nego je to izvješćen fabrikat prilika.

Četvrti njemački ratni zajam.

Deset milijadi sedam stotina dva deset i sedam miliijuna maraka je za sad rezultat četvrtog njemačkog ratnog zajma, ali još nema izvještaja o upisu na bojnom polju i u inostranstvu. Dok se ti upisi doračunaju, rezultat će četvrtog zajma možda samo za nekoliko stotina milijuna izostati iz trećeg ratnog zajma. Ovaj sjajni ishod djelevali i u samoj Njemačkoj iznenadjujuće, jer je ovo već treći put u jednoj i polovini godine, da se država za ratne cijelje obraća finansijskoj snazi svoga naroda. Ali je uviđek do sad tolika kolicičina novca prikupljena, da ona nadmašuje sve ratne zajmove drugih država. Istina je već i prvi ratni zajam u septembru 1915. od 4,6 milijadi bio jedan rekord, jer do teli jedan ratni zajam u tolikoj visini nije bio ostvaren. Međutim je već kod drugog zajma bilo skoro dvaput više upisano, jer je ovaj donio ni manje ni više nego 9 milijadi. Trećim od preko 12 milijadi nadmašila je Njemačku samu sebe, pa su s toga i oni krugovi, koji nagnju optimizmu, razčinili, da četvrti zajam neće više donijeti nego najviše 6 do 8 milijadi maraka. I to je bila jedna kolicičina, koja bi dovoljno isticala nepokolebitivu moć i čvrstu volju, da se istraže u ratu do pobjedosnog svršetka. Ali stvarni rezultat, koji je svakog iznenadio, biće u Njemačkoj sa naročitim ushćenjem pozdravljen, i to punim pravom, jer on obezbijeduje njemačkoj državi za skoro dalju polovinu godine od svakih finansijskih briga oslobođeno ratovanje. Iz istih razloga taj sjajni uspjeh biće i drugim, s Njemačkom saveznim državama pozdravljen sa osobitim zadovoljstvom, naročito će to biti slučaj u Austro-Ugarskoj, čije stanovništvo, koje je baš sad pozvano na upis za četvrti zajam, nije nikad iz svoga vjernog saveznika izostajalo u požrtvovanju i odlučnosti, pa će to tako tako požrtvovanje umjeti da cijeni.

O rezultatu njemačkog zajma dobili smo slijedeće brzojave:

Ponovno povišenje rezultata njemačkog ratnog zajma.

K. B. Berlin, 27. marta.

Rezultat novog ratnog zajma juče je povisan sa još 60 milijuna maraka. Zabilješke iz inostranstva i sa ratista još nijesu stigle. Čestitanja njemačkog cara i carice državnom tajniku Helferichu.

K. B. Berlin, 27. marta.

Car je uputio državnom tajniku Helferichu brzojav u kome njemu, kao i svima

ostalima, koji su sudjelovali na veličanstvenom uspjehu 4. ratnog zajma, izjavljuje blagodarnost i čestitanja. Car naglašuje, da narod, koji sa teškim duhom stoji kao pojedinac, može očekivati sa sigurnošću pobjedu svoje pravedne stvari sa pomoću božjom, protiv navale njegovog neprijatelja. I njemačka carica je poslala brzojav, kojom izražava svoju radost na sjajnom uspjehu.

Proljetna finansijska pobjeda.

K. B. Berlin, 27. marta.

Listovi slave uspjeh četvrtog ratnog zajma kao proljetnu finansijsku pobjedu, sa čime je njemački narod ponovo dao razumjeti, da je voljan do kraja slavne pobjede produžiti ovaj rat.

Grad i okolica.

Liječničko veče.

U subotu 25. marta održan je treći sastanak vojnih liječnika, opet uz prisutnost mnogobrojnih gostiju, među kojima se naročito mogu imenovati gospodin general pl. Babić i major Grebe, kao i oba carsko-njemačka izaslanika bavarskog crvenog krsta pukovnik grof Monteglas i grof Oberdorf.

Prvo je održao interesantno predavanje profesor dr. Julius Fessler, koji je pridodat bavarskom sanitetskom odjeljenju, o tako zvanom Gospodljeg mone, infekciji rane, koja povredjuje od zrna često jako komplikira.

To su zapaljive granate, kod kojih se plin zapali, i koje se često upotrebljavaju u rata u inostranstvu. Pošto je ova pojавa u početku samo neprimjetna i ne može se odmah opaziti, to se ovakovi slučajevi ponajčešće previđaju, tako da se čomije moraju preduzeti teže operacije, koje bi se mogle izbjegći, ako bi se dijagona postavila za vrijeme.

S toga se na povredje ove vrste mora još u početku obratiti velika pažnja, a ne pridržavati se šematičkih, čisto eksperimentalnih postupaka. Rasjeći i otkrivi inficirane kanale od zrna, kao i okoline uz to i obilna trenaža odmah u početku, jesu od velikog značaja po život.

Jedno od novih sredstava, a koje valja preporučiti, jeste česta ispiranja rana sa rastvrom hypochlorida, koga je Garell propisao.

Potom je pukovski liječnik docent dr. Novotny govorio o klinici pješavog tifusa, govorio je opširno o simptomima ove značajne bolesti koja u etiologiji još nikako nije objašnjena. Naročito je naglasio diferencijsku dijagnozu prema drugim bolestima, koje takođe počinju visokom temperaturom, glavoboljom i mlašaščom. Što se tiče liječenja, potkušao je sa injekcijom autoseruma, i misli da je težina i dužina ove bolesti njime znatno smanjio. Ovo veće je završeno predavanjem stožerskog liječnika dr. pl. Mutschenthalera, koji je veoma poučno i na osnovu mnogobrojnih iskustava. U predavanju su dati uputi za hitarske mjere pri povrjeti krvnih sudova metkom. Govornik je već preko 100 ovakvih slučajeva imao da lječi, tako da njegova iskustva imaju veliku vrijednost.

Poslije demonstriranja odgovarajućih slučajeva govorio je dalje o simptomologiji traumatičnih aneurizma s obzirom na njihove različite položaje, i naznačio je intrakapsularno duplo vezivanje arterija kao najsigurniji postupak kod „Rātnihaneurymsa“ suprotno ušivanju krvnih sudova, koje se do danas

jako upotrebljavalo. Ove operacije će se preduzeti tek nakon 6–8 nedjelja od dana zadobivenje rane. Od 105 slučajeva samo 7 nisu dobro ispalili, i to opet ne uslijed izlivanja krv, već uslijed neizbjegljive septične komplikacije. Ovaj je ishod kod ovakvo teških rana, sasvim povoljan.

Plemenit dar.

Gospodin Salomon Thaler, prije eksporteur u Nišu, sada u Beogradu, položio je u našem vredništvu 150 K. u ime svoje žene Dorothee 50 K., a njegov sin Isak

i dva vlastita prijatelja 20 K., ukupno dakle

220 kruna za austrijski crveni krst.

Arhive srpskih ministarstava i sudova.

Jiffje su donete iz Kraljeva sve zaplene arhive svih srpskih ministarstava i sudova. Carsko i kraljevske čete zatekle su u Kraljevu skoro sve arhive svih ministarstava, koje su iz Niša prenijete u Kraljevo, i odatle o njima niko nije vodio dalje raćna. Arhive su nadjene u strahovitom ne-redu. Carsko i kraljevske vlasti uredile su sve ove arhive i tako uredjene arhive su sprovedene juče u Beograd.

Otvaranje škola u Gor. Milanovcu.

Pišu nam iz Gor. Milanovca: Ovdje su, na svecan način 7. marta otvorene

škole. Sa ovom svetkovinom rukovodio je Vladimir Popović, grčko-istočni vojni svećenik, a prisustvovali su kotarski zapovednik potpukovnik Eduard Baumann, srešni zapovednik major Dionysius pl. Lazar, školski referent poručnik Richter, gradačnik Andrejević, sa cijelim opštinskim odborom, kao i školska omladina. Po odsluženju službe pozdravio je kotarski zapovednik govorom i istaknuo važnost dana i svečanosti, očekavajući u svojim riječima svrhu i zadatac školske nastave i zahtjevao, da se smadež oda učenju revnosno i prilježno. Učitelji i učiteljice obećale kotarskom zapovedniku da će vjerno i odano odgovarati svojim dužnostima, na što je gradonačelnik Andrejević primio školsku omiladu.

Posređivanje kina.

Svima vojnim osobama dozvoljen je ulaz u c. i k. kino i za vrijeme prestave za pučanstvo po naplati propisane cijene za civilne osobe.

Prijave šumara.

Kod c. i k. kotarskog zapovedništva Beograd-grad imaju oblasti javiti sve šumske činovnike i službenike, koji su prije bili u državnoj službi.

<h3

Ljekarska pomoć

Zubni ljekar

Hristina Orlušić

Beograd. Prima od 8-12 prije podne i od 2-5 poslijepodne. Stan: Kosovska ulica 38.

c557-1

Dr. Slavka Mihalović

operator — specijalista za ženske bolesti, presešla se sa stanom u Kralja Milana ul. 84. Ordinira svakoga dan od 2-4. c. po podne.

c548-1

Kupovine i prodaje.**Tonetović stolica**

300 komada ima na prodaju. Obratiti se kod Brage Vujovića, fabrika mebla, Kraja Aleksandra 19, Beograd. c504-2

Materijal na prodaju

Sav materijal od porušene kuće Miletina ulica br. 24, prodaje se. Za cenu upitati Brančića ulica br. 5, ili sprat od 9-11 sati pre podne kod gospodje Smiljanice. c417-2

Prodaju se:

2 stola, 1 sat, 2 kredenca, 1 mali sto, 2 ogledala. Pop Lukača ul. 12. c602-2

U Luđanovoj ulici 58

ima na prodaju jedan krevet drveni i jedan kuhinjski ormam. c643-2

Rupujem veće količine

sve ovo-zemaljske proizvode: kao: brašno, krompir, lukac, mast i t. d. Zainteresovani neka se javi Zenny Tajjazak 110-2 predje kod „Sonde“.

c627-4

Namještenju.

Mladja žena, vična svjetla kućevnim poslovima kao i kuhanjem, traži mjesto u otmjenjivoj kući. Išla bi i u unutrašnjost. Obratiti se: Bircanova ul. br. 17. Poslastičarka. c595-3

Kuharicu

u nekom hotelu, menza ili bolnici. Radila je po velikim hotelima i bolnicama. Upitati u administraciju ovog lista pod „Kuharica 530“. c530-3

Za jedno osrednje pokušte traži se potpuno

Spremna domaćica

žena boljeg staleža, samostalna. Upitati kod Berte Šenator modisinkine, Kralja Milana ulica 34. c579-3

Traži se

učiteljica za pučku školu opštinske komande u Banjici. g. 7

Jedna udovica

traži mjesto za gazuđicu. Upitati treba Katanica ul. br. 11, u dućanu. c561-3

Berberskog momka

vještog traži odmah radnja Mite Ristića — Balkanska ul. 49. c626-3

Stanovi.**Steinbruch**

Mehana do fabrike Godjevac izdaje se odmah. Upitati Stavru Trpkovića, Knez Miletina ul. broj 27. c580-4

MODERNI FIRMOPISAC DEKORATIVNI MOLER**— MILOJKOVIĆ —**

IZRADUJE BRZO I UMJETNIČKI SVE VRSTE FIRME I SVE MOLESKE I FARBARSKE RADOVE FIRME PREPORUČUJE SE R. MILOJKOVIĆ BRAĆE NEDIĆA UL. BR. 8.

VELIKO STOVARIŠTE GOTOVOG**DRVENOG I PLEHANOG NAMJEŠTAJA****Emericha Boršody**

OTVORENO JE SVAKO POSLJE PODNE.

Beociński Portland-Cement može se dobiti kod

Stojilkovića i Milosavljevića

Kneza Mihalja ul. 53. c. 347

POMODNA TRGOVINA**BRAĆA H. GABAY**

BEOGRAD, Kneza Mihalja ulica 33 OTVORENA JE i preporučuje svoje bogato stovarište svakovrsne robe. c465

U Deligradskoj ulici br. 21, izdaje se od 1. aprila

Jedan stan

sa dvije sobe, kuhinjom i predsjebjem. c564-4

Traži se

jedna lijepo namještena soba, po mogućnosti u sredini vroši. Ponude u Knezu Milanu 1, obučarska radnja „Turul“. c540-4

Izdaje se odmah

jedna čista i lijepa kuća sa 4 sobe i predsjebjem i ostalim pronađenstvima. U isto vrijeme izdaje se i jedna soba sa kuhinjom i predsjebjem. Upitati na drugu dvorišta u Kosovskoj ulici br. 41. c576-4

Mebliranu sobu

sa djevojačkom sobom i kuhinjom traži se pod kriju u blizini Cvetnog Trga (Kralja Milana ulica). Obratiti se u dvoranični Kralja Milana ulica broj 85. c577-4

Z stanu su po 3 sobe

i svima ostalim pronađenstvima, i više dučanu, izdaje se pod kriju, na uglu Kraljeve Natelje ulice br. 2. — Zeleni Vjenac br. 11. Za uslove obratiti se u istoj kući gornji sprat. c574-4

Izdaje se odmah dućan pod kriju

sa još dva odjeljenja. Makedonska ulica broj 5. Upitati gaziću u istoj kući. c480-4

U Daničićevoj ul. br. 13,

ima više stanova za izdavanje, od po 1 sobu, predsjebje i kuhinju. Upitati u istoj kući. c627-4

Stan za samcu

Dve sobe sa predsjebjem, zaseban ulaz, zdrave i udobne na gornjem spratu, izdaju se za samcu ili manju porodicu. Lomina ulica broj 4, ispod kafane Moruna. c629-4

Udobna kuća,

sa tri sobe, predsjebjem, kuhinjom, vodovodom, vešernicom i zasebnim odjeljenjem i zadrži se pod kriju za jednu porodicu. Upitati sopstvenika. Kapetan Mišina ul. br. 23. c628-4

Ružno.

Bravarska Radnja Lomina ul. 44.

Vršni opravke brava, ključeva, šporeta, kreveta, ograda, grobniča, kapija, vodovoda, kuhinje, klozeta; pokrivam krovove i t. d. Specialistica za plivske aparate, bećike i t. d. Bož. Gjurić. c535-6

Gospodinu

Lenka Janković-Maćedonice javlja svome sinu i zetu u Švajcarskoj, da se nalazi sa čerkom, snajom i svom djecom živa i zdrava u svojoj kući. c560-5

Radovanu Višnjiću

izbeglici iz Skopja. Kosovska Mitrovica. Ako ne mislite dolaziti u Beograd, javite mi preko uredništva „Beogr. Novina“. Da li da kuću izdám, da van šajem kriju. Moja je adresa ista. Knez Mihajlova ul. br. 18. Mila. c553-5

Gospodinu

Milica D-ra J. Đedijera javlja svome mužu, da je prima višest u njemu preko uredništva. Zdrava se je s djecem i redateljima u Beogradu, Avalska ul. br. 18. Molj mužu da je izvesti o Konstantinu, Caslavu, Miši i Zaki Gladiću. c535-5

Zaka Gjurić,

nalazi se kod svoje kuće u Beogradu; zdrava je i sve je dobro zatekla. c598-5

Usljed napuštanja skladišta

GOSPODARSKIH STROJEVA, prodaju se isti cjelokupno uz vrlo povoljne cijene (kao prije rata).

Upute daje:**PAVAO BRUCK, Zagreb,**

Juriševa ul. 16a/l. c101

Firma St. Sasson, Zemun

Gospodska ul. 19, preporučuje svoje bogato stovarište Ansichtskarte, Feldpostkarte, hartija i nternerske robe. Porudžbine prima M. KALDERON, Beograd, Car Uroševa ul. br. 15.

Šandor Zoffmann

VRŠAC (južna Ugarska)

posjednik vinograda, trgovina vina i rakije na veliko.

Najstarija vinara južne Ugarske, nudi:**Vina za sto, bijelo, šljiver, crno**

sve iz vlastitog vinograda.

Bijelo i crno najbolje vrste, — garantuje čisto u buradima i flašama.**Izvrsna Šljivovica i komovica.****Potražite cijenik!**

88

Kosi Petrović,

Čačak.

U stanu nema ničega; gazdarska nije kod kuće. Kosa Katić. c556-5

Mome mužu i sinu

javljaju, da sam sa djecom kod svoje kuće, u Beogradu, da smo zdravi. Molim da jave o svom zdravlju. Tko o istima može dati obaveštenje, moliti se, da to učini na moju adresu: A. Angelija Čimovića. Vlajkovića ul. br. 3. Beograd. c503-5

Gospodin**A. N. Z. Popoviću,**

Ženeva (Gen)

Mi smo kod mame u Beogradu. Zdravili smo svi. Molimo da odmah preko uredništva jačiš, gdje je Jova i Mila i jesu li tebi javljali. Sve vas pozdravljaju Andja i Mara. c619-5

Gospodji**Petar J. Petrović,**

profesor iz Beograda,

učivo moli svoje poznatike i prijatelje u inozemstvu, da po mogućnosti razberu i saznađu: gdje su i kako su njegovi sinovi Nikola (Brata) i Vukašin, pa ga, ili pismom doznao o njima, može da se dozna o njima, može da se do učine na adresu: Katarina se vratio. Spasenija c619-5

Darinka Sp. Jakovljevića

Danac i Ženeva (Švajcarska)

Pošli mi odmah novac koji je moj sin za mene ostavio, potreban mi je. Tvoja Žena i djeca su kod mene u Beogradu i svi smo zdravi. Katarina Ječmenić. c606-5

Gospodin**Danica S. Lukići,**

Franje Josipa ul. 9.

Aleksandrovac.

Svi smo zdravi. Bos je još u Nišu. Za Peru i ostale ne znamo ništa. Ako Ljuba nije dobita službu, dodjite u Beograd, jer ovdje će moći plati prijatelji. Ovdje je skupo, ali ipak lijepo za život. Javit će se počuću nadležnih vlasti, preko „Beogradskih Novina“, ili po kakvoj prilici. Pozdrav Jelena. c593-5

Gospodin**Andrija Vlade Savića,**

Užice.

Vaš svecak Miča nočas je umro. Dodjite odmah. Mihailo Borisavljević. 22. marta 1916. g. Beograd. c510-5

Gospodin**Radeka Ružiću,**

Čačak.

Za nas ne brini. O stanu teško riješiti do maja bez tebe. Najbolje dodjiti sama. Tetka ovdje nema sredstava. Mila. c605-5

Gospodin**Ljubomiru A. Vasiću**

trgovcu iz Beograda. Solun.

Novac smo primili. Svi smo zdravi. Ja i Dara prije mjesec doputovali. Mati i Cveta otišle su prije neki dan kući. Pozdrav brat Milovan Vasić. c648-5

Gospodin**Tomi S. Oreškoviću**

Jagodina.

Tvoj stan u glavnom je u redu, ali Marija je granatom oštećena i doista upropasana. Pozdrav svima. Mihailo. c594-5

Gospodin**Ljubi Simiću,**

Kruševac.

Vaše stvari stope, dodjite da bili se mogao upravljati zbog stana. Mihailo Ilić, trgovac. c630-5